

Els discutibles llegats olímpics

Els Jocs de Rio poden ser un gran èxit esportiu però seran deficitaris econòmicament per a l'amfitrió, tot i que el COI hi guanyi milers de milions.

Reportatge de Miquel Payeras

El 4 d'agost s'inaugurarà a l'estadi de Maracanà, a Rio de Janeiro, la trenta-unena edició dels Jocs Olímpics. Durant les dues setmanes següents l'esport de més alt nivell en totes les disciplines esportives atraurà l'atenció –a través de la televisió– de centenars de milions de persones arreu del món. Quinze dies de glòria olímpica per a uns i derrota per a uns altres però satisfacció per a tots perquè, com no va dir mai l'inventor dels Jocs moderns, el famós baró de Coubertain, “allò important no és guanyar sinó participar”, frase que sempre se li ha atribuït però que en realitat va pronunciar, referint-se a aquesta competició, el bisbe episcopal nord-americà Ethelbert Talbot. Quan es clausuri l'esdeveniment, el 21 d'agost, a l'estadi João Avelange, també a Rio, segur que tothom parlarà d'un nou èxit de l'olimpisme.

A partir de l'endemà començarà una altra feina, molt més àrida. Quadrar els comptes. I la tradició de tots els Jocs organitzats els darrers cinquanta anys –amb una sola excepció, Los Angeles'84– indica que la comptabilitat pre-

sentarà importants números vermells. A Brasil, immersit en una preocupant crisi econòmica, i política per culpa de la galopant corrupció, ningú no està segur del que podrà sortir a la llum pública a l'hora de fer els comptes finals de la gran celebració internacional.

Els Jocs avui dia són una aventura econòmica de gran magnitud. Quan a finals del segle XIX l'afable pedagog i historiador francès Pierrer Fredy de Coubertain s'entestà a recuperar els Jocs de les Olimpíades, somni que es convertí en realitat a partir de 1896, mai no pensà que l'aspecte econòmic acabaria essent tan important. I molt menys podria haver imaginat que fossin un gran negoci. No, però, per a les ciutats que els acullen sinó per al COI, el qual no té res a veure amb aquell que, format per aristòcrates i burgesos enamorats de l'esport *amateur*, organitzà els primers Jocs. Ara és una entitat que funciona com una empresa multinacional des que l'antic franquista Juan Antonio Samaranch –president entre 1980 i 2001– el convertí en una màquina de fer diners.

EEF

COI, la gran empresa

Samaranch i els seus col·laboradors van agafar el control d'un espectacle que amenaçava ruïna i que estava molt tocat políticament –després dels atemptats de Munic'72, del boicot dels Estats Units a Moscou'80...– i el capgiraren: posaren fi a la vetusta prohibició que hi concorreguessin esportistes considerats formalment professionals, modificaren el sistema d'esponsoritzacions de marques globals, saberen negociar hàbilment amb les televisions els drets de retransmissió i, en resum, convertiren l'olimpisme en un negoci enorme gràcies a l'atracció –sovint fatal– que genera entre les ciutats que tenen pretensions

Els Jocs d'Atenes l'any 2004 ajudaren el país a enfonsar-se i algunes infraestructures, com l'estadi de voleibol (a la foto) mai més no s'han tornat a utilitzar

de lluir internacionalment organitzant uns Jocs. I al mateix temps mudaren el COI. Des d'aleshores és una estructura empresarial d'èxit, que no ha de retre comptes a ningú, que fa el que vol –que sempre és el que més diners li dona– en l'adjudicació de les seues organitzadores i que suma més i més beneficis amb cada edició. Atrinxerat a Suïssa, no l'afecten les acusacions d'obscurantisme ni de corrupció. Mentre hi hagi ciutats i Governos que a desgrat de crisis econòmiques –com volia fer Madrid i ha fet Rio enguany– posin per sobre de qualsevol consideració les ganes de convertir-se en escaparata internacional durant dues setmanes, el gran

negoci dels hereus de Samaranch no ha de témer res.

Els 90 membres del COI –a banda de 37 més i un president honorari– actuen con una mena de consell d'administració d'una gran empresa internacional. És una organització de dret privat de la qual depenen els comitès olímpics nacionals, que són els que promouen els Jocs en una ciutat o una altra. Els membres de l'ens internacional trien entre les candidates seguint exclusivament els seus interessos. Una vegada atorgada l'organització, l'entitat privada transnacional cobra les entrades de tots els esdeveniments esportius, ven els drets de televisió –fa un any els comprà Discovery Communi-

cations per als Jocs d'estiu i d'hivern de 2018 a 2024 per 1.300 milions d'euros–, comercialitza tot tipus de marxandatge i es queda amb la publicitat que l'esdeveniment generi. El negoci és rodó: tota la infraestructura necessària –llocs de competició, residències per a esportistes, hotels, transport...– es paga a càrrec dels pressupostos públics del país organitzador –amb l'única excepció, ja dita, de Los Angeles'84, que foren organitzats per la iniciativa privada– i el COI es queda els enormes beneficis, sense pagar impostos al país on recapta. En el cicle olímpic que va de 2005 a 2008 els ingressos reconeguts pel COI foren de 5.450 milions de dòlars. A la següent olimpíada, la de

MARACANÁ DE DIA. Al bell i quasi ja legendari estadi Maracaná s'iniciaran el 4 d'agost els Jocs Olímpics, en la seva trenta-unena edició de l'era moderna.

→ 2009-2012, la xifra s'enlairà per sobre dels 8.000 milions. No hi ha dades encara sobre el present cicle, el que finalitza enguany i que s'inicià el 2013, però fàcilment els ingressos de l'empresa olímpica superaran amb escreix la xifra anterior i ben bé podrien anar-se'n cap als 10.000 milions.

Segons la pàgina web de l'empresa multinacional, dedica el 90% dels ingressos a finançar l'esport per tot el món a través dels comitès olímpics nacionals. Clar que no hi ha manera de comprovar si és cert o no. Si ho fos, encara haurien quedat durant el període 2009-2012 800 milions de beneficis per a les arques de l'entitat privada formada per 99 persones. No és poc.

L'amor del COI pels diners arriba a no voler retribuir els atletes –els quals com a màxim, reben diners per medalles, sempre de fons *ad hoc* que provenen dels Governos respectius– i els impedeix lluir publicitat. Tot per a ell. Contracta amb una sèrie de grans marques comercials que són les que patrocinen en exclusiva l'esdeveniment. A Londres'12 foren Coca-cola, Acer, Atos, Dow, General Electric, McDonald's, Omega, Panasonic, Procter&Gamble, Samsung i VISA.

Ruïna

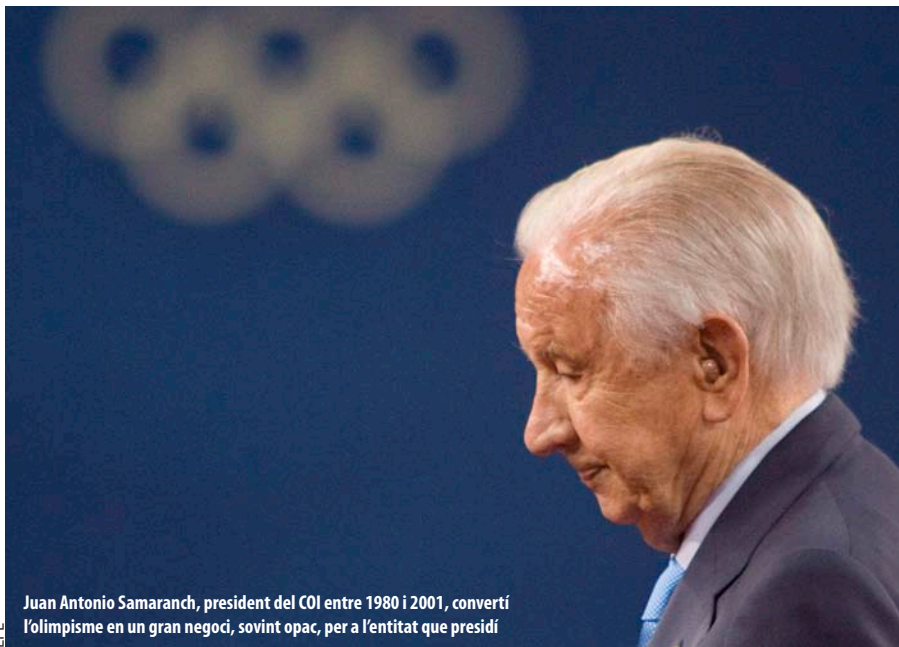
Si el COI és la cara de la fortuna dels Jocs Olímpics, les habitualment ruïnoses inversions a les seues en són la creu. Excepte el cas ja citat, el de Los Angeles'84, que va obtenir beneficis, tota la resta de Jocs han tingut importants dèficits econòmics. Només un de tots els deficitaris, Barcelona'92, va saber convertir la pèrdua en guany social i de país. La ciutat va canviar de dalt a baix gràcies a l'esdeveniment. Un exemple que ha estat el nord d'actuació per a les seues posteriors, però que ningú no ha tornat aconseguir, si bé Sidney'00 s'hi acostà.

El cost en inversió pública d'uns Jocs és impossible de recuperar. Tot i així, els ajuntaments i els governs no es mostren gens impressionats per les xifres astronòmiques que hi inverteixen, i sovint hi

tuden. Els governen polítics i per a ells es tracta de gaudir de dues setmanes de glòria internacional. Ni tan sols els importa que la inversió inicial que asseguren que

bastarà sempre tingui una desviació a l'alça que de mitjana ha estat del 180% entre 1960 i 2012, segons l'estudi de l'Escola de Negocis Said d'Oxford publicat el

Juan Antonio Samaranch, president del COI entre 1980 i 2001, convertí l'olimpisme en un gran negoci, sovint opac, per a l'entitat que presidi

EFE

SI EL COI ÉS LA CARA DE LA FORTUNA DELS JOCS OLÍMPICS, LES HABITUALMENT RUÏNOSES INVERSIONS A LES SEUS EN SÓN LA CREU

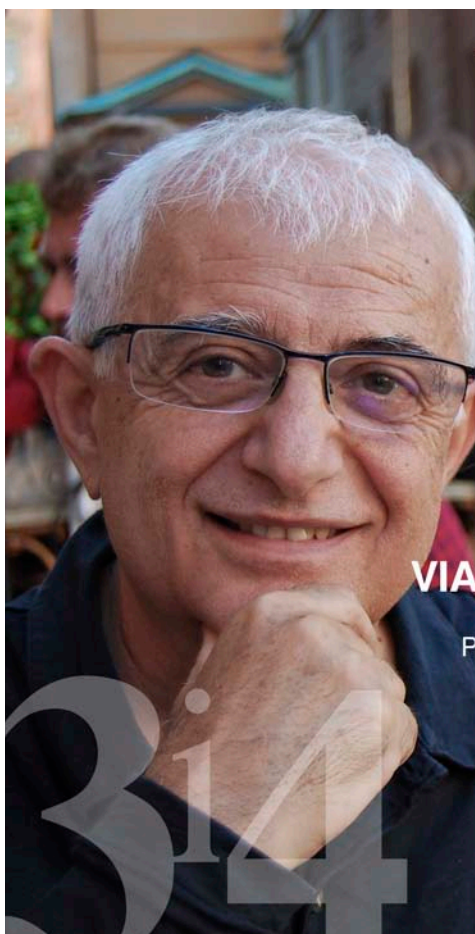
el d'Atenes'04. Es varen vendre com els Jocs que, imitant els de Barcelona, posarien la ciutat i el país a l'agenda internacional de milions de turistes nous. Havien de ser la millor inversió possible per a Grècia. Encara ara es discuteix la quantitat de diners públics que s'hi enterrà; però, segons publicà la BBC el 2014, en ocasió del desè aniversari, fou superior als 14.000 milions. Allò que no està subjecte a discussió és que el 2002 el país tenia un deute de 182.000 milions i l'incrementà a 201.000 milions el 2004. No només fou per als Jocs, però ajudaren força el país a entrar en el pou. Tampoc hi ha dubtes sobre el que va passar amb la majoria de les infraestructures olímpiques que tan cares foren de construir:

el centre aquàtic per a les proves de natació, un estany per a la navegació, l'estadi olímpic, un camp d'hoquei, un de voleibol, un poliesportiu cobert... estan sense ús perquè el manteniment és massa car per a les arques públiques, amb el resultat que s'estan perdent, abandonades en un país que té altres prioritats econòmiques.

Els Jocs Olímpics, en fi, donen fama a uns quants atletes, deutes als països que els organitzen, a alguns fins i tot els poden ajudar a entrar en una profunda crisi, com passà amb Grècia, deixen sovint instal·lacions sense ús posterior però sempre suposen ingents quantitats de diners per a l'obscur, ric i molt privat Comitè Olímpic Internacional. •

2013. Però res de tot això preocupa a qui aspira a organitzar un esdeveniment així. A cada convocatòria del COI s'hi presenten almenys una dotzena de ciutats. L'únic que els interessa són les dues setmanes de glòria a través de la televisió, a pesar que sovint sigui a costa d'endeutar el país durant dècades. La poderosa Xina es gastà en els Jocs de Pequín de 2008 la *mòdica* quantitat de 40.000 milions que generaren un dèficit que no acabarà de pagar fins a prop de 2040. Tot val per ser l'amfitrió olímpic. I això que la història demostra que no només es tracta d'una despesa enorme sinó que part de les infraestructures que es construeixen no tornen servir mai més per a res.

El Gran Auditori Olímpic de Los Angeles de 1932 és avui una seu religiosa; la Vila Olímpica de Berlín de 1936 està abandonada; el centre aquàtic de Hèlsinki de 1952 fa dècades que no té gens d'aigua ni de res ja que també està abandonat; l'estació de tren construïda per anar a l'estadi olímpic de Munic de 1972 es va derruir... Són exemples antics, però també n'hi ha de més impactants i recents, entre tots els quals destaca

CARLES MULET GRIMALT
Viatjar descansa

Poesia 314
XXXI Premi de Poesia Senyoriu d'Ausiàs March

VIATJAR DESCANSA
CARLES MULET GRIMALT
Premi Senyoriu d'Ausiàs March

NOVETATS 314
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a
Facebook i Twitter

Visita la nostra botiga virtual
en www.tresiquatre.com